
Taitiriya Upanishad

తైత్తిరీయోపనిషత్

Document Information

Text title : Taittiriyanopanishad

File name : tait.itx

Category : upanishhat, svava

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic Rishis

Transliterated by : Avinash Sathaye sohum at ms.uky.edu, Kartik kartik at Eng.Auburn.EDU

Proofread by : Avinash Sathaye, Kartik, John Manetta, NA

Description-comments : 7/108; Krishna YajurVeda, Mukhya upanishad

Latest update : First Aug 2, 1996, June 4, 2022

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 17, 2022

sanskritdocuments.org

తైత్తిరీయోపనిషత్

ఓం శ్రీ గురుభ్యో నమః । హరిః ఓం ।

ప్రథమా శీషావల్లి

ఓం శం నో మిత్రః శం వరుణః । శం నో భవత్వర్యమా ।
శం న ఇన్ద్రో బృహస్పతిః । శం నో విష్ణురురుక్రమః ।
నమో బ్రహ్మణే । నమస్తే వాయో । త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మసి ।
త్వామేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మ వదిష్యామి । ఋతం వదిష్యామి ।
సత్యం వదిష్యామి । తన్నామవతు । తద్వక్తారమవతు ।
అవతు మామ్ । అవతు వక్తారమ్ ।
ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ ౧॥ ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ॥

శిషాస్తార్థసజ్గహః

ఓం శీషాం వ్యాఖ్యాస్యామః । వర్జః స్వరః । మాత్రా బలమ్ ।
సామ సంతానః । ఇత్యుక్తః శీషాధ్యాయః ॥ ౧॥
ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ॥

సంహితోపాసనమ్

సహ నౌ యశః । సహ నౌ బ్రహ్మవర్చసమ్ ।
అథాతః సహితాయా ఉపనిషదమ్ వ్యాఖ్యాస్యామః ।
పఞ్చస్వధికరణేషు ।
అధిలోకమధిజ్యోతిషమధివిద్యమధిప్రజమధ్యాత్మమ్ ।
తా మహాసహితా ఇత్యాచక్షతే । అథాధిలోకమ్ ।
పుథివీ పూర్వరూపమ్ । ద్యౌరుత్తరరూపమ్ ।
ఆకాశః సన్నిః ॥ ౧॥

వాయుః సన్ధానమ్ । ఇత్యధిలోకమ్ । అథాధిజ్యోతిషమ్ ।
అగ్నిః పూర్వరూపమ్ । ఆదిత్య ఉత్తరరూపమ్ । ఆపః సన్నిః ।
వైద్యుతః సన్ధానమ్ । ఇత్యధిజ్యోతిషమ్ । అథాధివిద్యమ్ ।

ఆచార్యః పూర్వరూపమ్ || ౨ ||

అన్వేవాస్యత్తరరూపమ్ | విద్యా సన్నిః |

ప్రవచనః సన్ధానమ్ |

ఇత్యధివిద్యమ్ | అథాధిప్రజమ్ | మాతా పూర్వరూపమ్ |

పితోత్తరరూపమ్ | ప్రజా సన్నిః | ప్రజననః సన్ధానమ్ |

ఇత్యధిప్రజమ్ || ౩ ||

అథాధ్యాత్మమ్ | అధరాహనుః పూర్వరూపమ్ |

ఉత్తరాహనూత్తరరూపమ్ | వాక్సన్నిః | జిహ్వోసన్ధానమ్ |

ఇత్యధ్యాత్మమ్ | ఇతీమామహాసః హితాః |

య ఏవమేతా మహాసః హితా వ్యాఖ్యాతా వేద |

సన్ధీయతే ప్రజయా పశుభిః |

బ్రహ్మవర్చసేనాన్నాద్యేన సువర్ణేణ లోకేన || ౪ ||

ఇతి తృతీయోఽనువాకః ||

మేధాదిసిద్ధ్యర్థా ఆవహన్తిహోమమన్త్రాః

యశ్చన్దసామృషభో విశ్వరూపః |

ఛన్దోభ్యోఽధ్యమృతాత్సమృభూవ |

స మేన్దో మేధయా స్పృణోతు |

అమృతస్య దేవ ధారణో భూయాసమ్ |

శరీరం మే విచర్షణమ్ | జిహ్వో మే మధుమత్తమా |

కర్ణాభ్యాం భూరివిశ్రవమ్ |

బ్రహ్మణః కోశోఽసి మేధయా పితాః |

శ్రుతం మే గోపాయ | ఆవహన్తి వితన్వానా || ౧ ||

కుర్వాణాఽచీరమాత్మనః | వాసాః సి మమ గావశ్చ |

అన్నపానే చ సర్వదా | తతో మే శ్రియమావహా |

లోమశాం పశుభిః సహ స్వాహా |

ఆమాయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా |

విమాఽఽయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా |

ప్రమాఽఽయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా |

దమాయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా |

శమాయన్తు బ్రహ్మచారిణః స్వాహా || ౨ ||

యశో జనేఽసాని స్వాహా । శ్రేయాన్ వస్యసోఽసాని స్వాహా ।
 తం త్వా భగ ప్రవిశాని స్వాహా ।
 స మా భగ ప్రవిశ స్వాహా ।
 తస్మిన్ సహస్రశాఖే । నిభగాఽహం త్వయి మృజ్జే స్వాహా ।
 యథాఽఽపః ప్రవతాఽఽయన్తి । యథా మాసా అహర్జరమ్ ।
 ఏవం మాం బ్రహ్మచారిణః । ధాతరాయన్తు సర్వతః స్వాహా ।
 ప్రతివేశోఽసి ప్రమాభాహి ప్రమాపద్యస్వ ॥ 3 ॥

ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ॥

వ్యాహృత్యుపాసనమ్

భూర్భువః సువరితి వా ఏతాస్తిస్తో వ్యాహృతయః ।
 తాసాముహస్మై తాం చతుర్థీమ్ । మాహాచమస్యః ప్రవేదయతే ।
 మహా ఇతి । తద్బ్రహ్మ । స ఆత్మా । అఙ్గాన్యన్యా దేవతాః ।
 భూరితి వా అయం లోకః । భువ ఇత్స్వన్తరిక్షమ్ ।
 సువరిత్యసా లోకః ॥ ౧ ॥

మహా ఇత్యాదిత్యః । ఆదిత్యేన వావ సర్వేలోక మహీయన్తే ।
 భూరితి వా అగ్నిః । భువ ఇతి వాయుః । సువరిత్యాదిత్యః ।
 మహా ఇతి చన్ద్రమాః । చన్ద్రమసా వావ
 సర్వాణి జ్యోతిఃషి మహీయన్తే । భూరితి వా ఋచః ।
 భువ ఇతి సామాని ।
 సువరితి యజ్ఞాఃషి ॥ ౨ ॥

మహా ఇతి బ్రహ్మ । బ్రహ్మణా వావ సర్వేవేదా మహీయన్తే ।
 భూరితి వై ప్రాణః । భువ ఇత్యపానః । సువరితి వ్యానః ।
 మహా ఇత్యన్నమ్ । అన్నేన వావ సర్వే ప్రాణ మహీయన్తే ।
 తా వా ఏతాశ్చతస్రశ్చతుర్థా । చతస్రశ్చతస్రో వ్యాహృతయః ।
 తా యో వేద ।
 స వేద బ్రహ్మ । సర్వేఽస్మైదేవా బలిమావహన్తి ॥ 3 ॥

ఇతి పంచమోఽనువాకః ॥

మనోమయత్వాదిగుణకబ్రహ్మోపాసనయా స్వారాజ్యసిద్ధిః
 స య ఏషోఽన్తహృదయ ఆకాశః ।
 తస్మిన్నయం పురుషో మనోమయః । అమృతో హిరణ్మయః ।

అన్తరేణ తాలుకే । య ఏషన్తన ఇవావలమృతే । సేన్ద్రయోనిః ।
 యత్రాసౌ కేశాన్తో వివర్తతే । వ్యపోహ్య శీర్షకపాలే ।
 భూరిత్యగ్నో ప్రతితిష్ఠతి । భువ ఇతి వాయౌ ॥ ౧౧ ॥

సువరిత్యాదిత్యే । మహ ఇతి బ్రహ్మణి । ఆప్నోతి స్వారాజ్యమ్ ।
 ఆప్నోతి మనసస్పతిమ్ । వాక్పతిశ్చక్షుష్పతిః ।
 శ్రోత్రపతిర్విజ్ఞానపతిః । ఏతత్తతో భవతి ।
 ఆకాశశరీరం బ్రహ్మ ।
 సత్యాత్మ ప్రాణారామం మన ఆనన్దమ్ ।
 శాన్తిసమృద్ధమమృతమ్ ।
 ఇతి ప్రాచీన యోగ్యోపాస్వ ॥ ౨॥ ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ॥

పృథివ్యాద్యుపాధికపంచబ్రహ్మోపాసనమ్
 పృథివ్యన్తరిక్షం ద్యౌర్దిశోఽవాన్తరదిశాః ।
 అగ్నిర్వాయురాదిత్యశ్చన్ద్రమా నక్షత్రాణి ।
 ఆప ఓషధయో వనస్పతయ ఆకాశ ఆత్మా । ఇత్యధిభూతమ్ ।
 అథాధ్యాత్మమ్ । ప్రాణో వ్యానోఽపాన ఉదానః సమానః ।
 చక్షుః శ్రోత్రం మనో వాక్ త్వక్ ।
 చర్మమాఽస స్నావాస్థి మజ్జా ।
 ఏతదధివిధాయ ఋషిరవోచత్ ।
 పాఙ్క్తిం వా ఇదఽసర్వమ్ ।
 పాఙ్క్తేనైవ పాఙ్క్తిగ్ సప్సృజోతీతి ॥ ౧॥ ఇతి సప్తమోఽనువాకః ॥

ప్రణవోపాసనమ్
 ఓమితి బ్రహ్మ । ఓమితీదఽసర్వమ్ ।
 ఓమిత్యేతదనుకృతిర్హస్మ వా అప్యోశ్రావయేత్యాశ్రావయన్తి ।
 ఓమితి సామాని గాయన్తి । ఓంఽశోమితి శస్త్రాణి శఽసన్తి ।
 ఓమిత్యధ్వర్యుః ప్రతిగరం ప్రతిగృణాతి ।
 ఓమితి బ్రహ్మ ప్రసౌతి । ఓమిత్యగ్నిహోత్రమనుజానాతి ।
 ఓమితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్నాహ బ్రహ్మోపాష్నవానీతి ।
 బ్రహ్మైవోపాష్నోతి ॥ ౧॥ ఇత్యష్టమోఽనువాకః ॥

స్వాధ్యాయప్రశంసా
 ఋతం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।

సత్యం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 తపశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 దమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 శమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 అగ్నయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 అగ్నిహోత్రం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 అతిథయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 మానుషం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 ప్రజా చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 ప్రజనశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
 సత్యమితి సత్యవచా రాశీ తరః ।
 తప ఇతి తపోనిత్యః పౌరుశిష్టిః ।
 స్వాధ్యాయప్రవచనే ఏవేతి నాకో మౌద్గల్యః ।
 తద్ధి తపస్తద్ధి తపః ॥ ౧॥ ఇతి నవమోఽనువాకః ॥

బ్రహ్మజ్ఞ్యానప్రకాశకమస్త్రః

ఆహం వృక్షస్య రేరివా । కీర్తిః పృష్ఠం గిరేరివ ।
 ఊర్ధ్వపవిత్రో వాజినీవ స్వమృతమస్మి ।
 ద్రవిణః సవర్చసమ్ । సుమేధ అమృతోక్షితః ।
 ఇతి త్రిశక్కోర్వేదానువచనమ్ ॥ ౧॥ ఇతి దశమోఽనువాకః ॥

శిష్యానుశాసనమ్

వేదమనూచ్యాచారోన్వేవాసినమనుశాస్త్రి ।
 సత్యం వద । ధర్మం చర । స్వాధ్యాయాన్మా ప్రమదః ।
 ఆచార్యాయ ప్రియం ధనమాహృత్య ప్రజాతన్తుం మా వ్యవచ్ఛేత్పీఠిః ।
 సత్యాన్న ప్రమదితవ్యమ్ । ధర్మాన్న ప్రమదితవ్యమ్ ।
 కుశలాన్న ప్రమదితవ్యమ్ । భూత్యై న ప్రమదితవ్యమ్ ।
 స్వాధ్యాయప్రవచనాభ్యాం న ప్రమదితవ్యమ్ ॥ ౧॥

దేవపితృకార్యాభ్యాం న ప్రమదితవ్యమ్ । మాతృదేవో భవ ।
 పితృదేవో భవ । ఆచార్యదేవో భవ । అతిథిదేవో భవ ।
 యాన్యనవద్యాని కర్మాణి । తాని నేవితవ్యాని । నో ఇతరాణి ।

యాన్యస్మాకః సుచరితాని । తాని త్వయోపాస్యాని ॥ ౨ ॥

నో ఇతరాణి । యే కే చాస్మచ్ఛ్రేయాసో బ్రాహ్మణాః ।
 తేషాం త్వయాఽఽసనేన ప్రశస్తితవ్యమ్ । శ్రద్ధయా దేయమ్ ।
 ఆశ్రద్ధయాఽదేయమ్ । శ్రియా దేయమ్ । హ్రియా దేయమ్ ।
 భియా దేయమ్ । సంవిదా దేయమ్ ।
 అథ యది తే కర్మవిచికిత్సా వా వృత్తవిచికిత్సా వా స్యాత్ ॥ ౩ ॥

యే తత్ర బ్రాహ్మణాః సంమర్శినః । యుక్తా ఆయుక్తాః ।
 అలూక్షా ధర్మకామాః స్యుః । యథా తే తత్ర వర్తేరన్ ।
 తథా తత్ర వర్తేథాః । అథాభ్యాఖ్యాతేషు ।
 యే తత్ర బ్రాహ్మణాః సంమర్శినః । యుక్తా ఆయుక్తాః ।
 అలూక్షా ధర్మకామాః స్యుః । యథా తే తేషు వర్తేరన్ ।
 తథా తేషు వర్తేథాః । ఏష ఆదేశః । ఏష ఉపదేశః ।
 ఏషా వేదోపనిషత్ । ఏతదనుశాసనమ్ । ఏవముపాసితవ్యమ్ ।
 ఏవము చైతదుపాస్యమ్ ॥ ౪ ॥ ఇత్యేకాదశఽనువాకః ॥

ఉత్తరశాన్తిపాఠః

శం నో మిత్రః శం వరుణః । శం నో భవత్స్వర్యమా ।
 శం న ఇన్ద్రో బృహస్పతిః । శం నో విష్ణురురుక్రమః ।
 నమో బ్రహ్మణే । నమస్తే వాయో । త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి ।
 త్వామేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మోవాదిషమ్ । ఋతమవాదిషమ్ ।
 సత్యమవాదిషమ్ । తన్మామావీత్ । తద్వక్తారమావీత్ ।
 ఆవీన్మామ్ । ఆవీద్వక్తారమ్ ।
 ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ ౧ ॥ ఇతి ద్వాదశోఽనువాకః ॥

॥ ఇతి శీక్షావల్లీ సమాప్తా ॥

ద్వితీయా బ్రహ్మానన్దవల్లీ

ఓం సహ నావవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై ।
 తేజస్వినావధీతమస్తు మా విద్విషావహై ।
 ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

ఉపనిషత్సారసంక్షిప్తాః

ఓం బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్ । తదేషాఽభ్యుక్తా ।
 సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ ।
 యో వేద నిహితం గుహాయాం పరమే వ్యోమన్ ।
 సోఽశ్చుతే సర్వాన్ కామాన్సహ । బ్రహ్మణా విపశ్చితేతి ॥

తస్మాద్వా ఏతస్మాదాత్మన ఆకాశః సమూభతః । ఆకాశాద్వాయుః ।
 వాయోరగ్నిః । అగ్నేరాపః । అదభ్యః పృథివీ ।
 పృథివ్యా ఓషధయః । ఓషధీభ్యోన్నమ్ । అన్నాత్పురుషః ।
 స వా ఏష పురుషోఽన్నరసమయః । తస్యేదమేవ శిరః ।
 అయం దక్షిణః పక్షః । అయముత్తరః పక్షః ।
 అయమాత్మా । ఇదం పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా ।
 తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౧॥ ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ॥

పఞ్చకోశోవివరణమ్

అన్నాద్వై ప్రజాః ప్రజాయన్తే । యాః కాశ్చ పృథివీఽశ్రితాః ।
 అథో అన్నేనైవ జీవన్తి । అథైనదపి యన్త్యన్తతః ।
 అన్నఽహి భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్ సర్వాషధముచ్యతే ।
 సర్వం వై తేఽన్నమాపువన్తి । యేఽన్నం బ్రహ్మోపాసతే ।
 అన్నఽహి భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్ సర్వాషధముచ్యతే ।
 అన్నాద్ భూతాని జాయన్తే । జాతాన్యన్నేన వర్ధన్తే ।
 అద్యతేఽత్తి చ భూతాని । తస్మాదన్నం తదుచ్యత ఇతి ।
 తస్మాద్వా ఏతస్మాదన్నరసమయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మా ప్రాణమయః ।
 తేనైష పూర్ణః । స వా ఏష పురుషవిధ ఏవ ।
 తస్య పురుషవిధతామ్ । అన్వయం పురుషవిధః ।
 తస్య ప్రాణ ఏవ శిరః । వ్యానో దక్షిణః పక్షః ।
 అపాన ఉత్తరః పక్షః । ఆకాశ ఆత్మా ।
 పృథివీ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౧॥
 ఇతి ద్విత్తీయోఽనువాకః ॥

ప్రాణం దేవా అను ప్రాణన్తి । మనుష్యాః పశవశ్చ యే ।
 ప్రాణో హి భూతానామాయుః । తస్మాత్ సర్వాయుషముచ్యతే ।
 సర్వమేవ త ఆయుర్యన్తి । యే ప్రాణం బ్రహ్మోపాసతే ।
 ప్రాణో హి భూతానామాయుః । తస్మాత్ సర్వాయుషముచ్యత ఇతి ।

తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః పూర్వస్య ।
 తస్మాద్వా ఏతస్మాత్ ప్రాణమయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మా మనోమయః ।
 తేనైష పూర్ణః । స వా ఏష పురుషవిధ ఏవ ।
 తస్య పురుషవిధతామ్ । అన్వయం పురుషవిధః ।
 తస్య యజురేవ శిరః । ఋగ్దక్షిణః పక్షః । సామోత్తరః పక్షః ।
 ఆదేశ ఆత్మా । అథర్వాణ్గీరసః పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా ।
 తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౧॥ ఇతి తృతీయోఽనువాకః ॥

యతో వాచో నివర్తన్తే । అప్రాప్య మనసా సహ ।
 ఆనన్దం బ్రహ్మణో విద్వాన్ । న బిభేతి కదాచనేతి ।
 తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః పూర్వస్య ।
 తస్మాద్వా ఏతస్మాన్మనోమయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మా విజ్ఞానమయః ।
 తేనైష పూర్ణః । స వా ఏష పురుషవిధ ఏవ ।
 తస్య పురుషవిధతామ్ ।
 అన్వయం పురుషవిధః । తస్య శ్రద్ధేవ శిరః ।
 ఋతం దక్షిణః పక్షః ।

సత్యముత్తరః పక్షః । యోగ ఆత్మా । మహాః పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా ।
 తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౧॥ ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ॥

విజ్ఞానం యజ్ఞం తనుతే । కర్మాణి తనుతేఽపి చ ।
 విజ్ఞానం దేవాః సర్వే ।
 బ్రహ్మ జ్యేష్ఠముపాసతే । విజ్ఞానం బ్రహ్మ చేద్వేద ।
 తస్మాచ్ఛేన్న ప్రమాద్యతి । శరీరే పాపమో హిత్యా ।
 సర్వాన్కామాన్ సమశ్చుత ఇతి । తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా ।
 యః పూర్వస్య । తస్మాద్వా ఏతస్మాద్విజ్ఞానమయాత్ ।
 అన్యోఽన్తర ఆత్మాఽఽనన్దమయః । తేనైష పూర్ణః ।
 స వా ఏష పురుషవిధ ఏవ । తస్య పురుషవిధతామ్ ।
 అన్వయం పురుషవిధః । తస్య ప్రియమేవ శిరః ।
 మోదో దక్షిణః పక్షః ।

ప్రమోద ఉత్తరః పక్షః । ఆనన్ద ఆత్మా । బ్రహ్మ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా ।
 తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౧॥ ఇతి పంచమోఽనువాకః ॥

అసన్నేవ స భవతి । అసద్బ్రహ్మేతి వేద చేత్ ।
 అస్తి బ్రహ్మేతి చేద్వేద । సన్తమేనం తతో విదురితి ।

తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా | యః పూర్వస్య |
 అథాతోఽనుప్రస్నాః | ఉతావిద్వానముం లోకం ప్రేత్య |
 కశ్చన గచ్ఛతీ 3 3 for prolonging the vowel in the form | అఽఽ |
 ఆహో విద్వానముం లోకం ప్రేత్య | కశ్చిత్సమశ్చుతా 3 ఉ |
 సోఽకామయత | బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి | స తపోఽతప్యత |
 స తపస్తప్తా | ఇదః సర్వమసృజత | యదిదం కిఞ్చ |
 తత్సృష్టా | తదేవానుప్రావిశత్ | తదను ప్రవిశ్య |
 సచ్ఛ త్యచ్ఛాభవత్ |
 నిరుక్తం చానిరుక్తం చ | నిలయనం చానిలయనం చ |
 విజ్ఞానం చావిజ్ఞానం చ | సత్యం చాన్యతం చ సత్యమభవత్ |
 యదిదం కిఞ్చ | తత్సత్యమిత్యాచక్షతే |
 తదప్యేష శ్లోకో భవతి || ౧ || ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ||

అభయప్రతిష్ఠా

అసద్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్ | తతో వై సదజాయత |
 తదాత్మాన స్వయమకురుత | తస్మాత్తత్సుకృతముచ్యత ఇతి |
 యద్వై తత్ సుకృతమ్ | రసో వై సః |
 రసః హ్యేవాయం లభ్యాఽఽనన్తీ భవతి | కో హ్యేవాన్యత్కః
 ప్రాణ్యాత్ | యదేష ఆకాశ ఆనన్దో న స్యాత్ |
 ఏష హ్యేవాఽఽనన్తయాతి |
 యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నదృశ్యేఽనాత్మ్యేఽనిరుక్తేఽనిలయనేఽభయం
 ప్రతిష్ఠాం విన్దతే | అథ సోఽభయం గతో భవతి |
 యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నుదరమన్తరం కురుతే |
 అథ తస్య భయం భవతి | తత్త్వేవ భయం విదుషోఽమన్వానస్య |
 తదప్యేష శ్లోకో భవతి || ౧ || ఇతి సప్తమోఽనువాకః ||

బ్రహ్మానన్దమీమాంసా

భీషాఽస్మాద్వాతః పవతే | భీషోదేతి సూర్యః |
 భీషాఽస్మాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ | మృత్యుర్ధావతి పఞ్చమ ఇతి |
 సైషాఽఽనన్దస్య మీమాంసా భవతి |
 యువా స్యాత్సాధుయువాఽధ్యాయకః |
 ఆశిష్టో దృఢిష్టో బలిష్ఠః |
 తస్యేయం పృథివీ సర్వా విత్తస్య పూర్ణా స్యాత్ |

స ఏకో మానుష ఆనందః । తే యే శతం మానుషా ఆనందాః ॥ ౧॥
 స ఏకో మనుష్యగంధర్వాణామానందః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ।
 తే యే శతం మనుష్యగంధర్వాణామానందాః ।
 స ఏకో దేవగంధర్వాణామానందః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ।
 తే యే శతం దేవగంధర్వాణామానందాః ।
 స ఏకః పితృణాం చిరలోకలోకానామానందః ।
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ।
 తే యే శతం పితృణాం చిరలోకలోకానామానందాః ।
 స ఏక ఆజానజానాం దేవానామానందః ॥ ౨॥
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ।
 తే యే శతం ఆజానజానాం దేవానామానందాః ।
 స ఏకః కర్మదేవానాం దేవానామానందః ।
 యే కర్మణా దేవానపియన్తి । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ।
 తే యే శతం కర్మదేవానాం దేవానామానందాః ।
 స ఏకో దేవానామానందః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ।
 తే యే శతం దేవానామానందాః । స ఏక ఇన్ద్రస్యాఽఽనందః ॥ ౩॥
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య । తే యే శతమిన్ద్రస్యాఽఽనందాః ।
 స ఏకో బృహస్పతేరానందః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ।
 తే యే శతం బృహస్పతేరానందాః । స ఏకః ప్రజాపతేరానందః ।
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ।
 తే యే శతం ప్రజాపతేరానందాః ।
 స ఏకో బ్రహ్మణ ఆనందః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య ॥ ౪॥
 స యశ్చాయం పురుషే । యశ్చాసావాదిత్యే । స ఏకః ।
 స య ఏవంవిత్ । అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య ।
 ఏతమన్నమయమాత్మానముపసంక్యామతి ।
 ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసంక్యామతి ।
 ఏతం మనోమయమాత్మానముపసంక్యామతి ।
 ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్యామతి ।
 ఏతమానందమయమాత్మానముపసంక్యామతి ।
 తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౫॥ ఇత్యష్టమోఽనువాకః ॥

యతో వాచో నివర్తన్తే । ఆప్రాప్య మనసా సహ ।
 ఆనన్తం బ్రహ్మణో విద్వాన్ ।
 న బిభేతి కుతశ్చనేతి ।
 ఏతః హ వావ న తపతి ।
 కిమహం సాధు నాకరవమ్ । కిమహం పాపమకరవమితి ।
 స య ఏవం విద్వానేతే ఆత్మాన స్పృణుతే ।
 ఉభే హ్యేవైష ఏతే ఆత్మాన స్పృణుతే । య ఏవం వేద ।
 ఇత్యుపనిషత్ ॥ ౧॥ ఇతి నవమోఽనువాకః ॥
 ॥ ఇతి బ్రహ్మనన్తవల్లీ సమాప్తా ॥
 ఓం సహ నావతతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై ।
 తేజస్వినావధీతమస్తు మా విద్విషావహై ।
 ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

తృతీయా భృగువల్లీ

ఓం సహ నావతతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై ।
 తేజస్వినావధీతమస్తు మా విద్విషావహై ।
 ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥
 భృగుర్వై వారుణిః । వరుణం పితరముపససార ।
 అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తస్మా ఏతతోవ్రాచ ।
 అన్నం ప్రాణం చక్షుః శ్రోత్రం మనో వాచమితి ।
 తః హోవాచ । యతో వా ఇమాని భూతాని జాయన్తే ।
 యేన జాతాని జీవన్తి ।
 యత్ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తి । తద్విజ్జిజ్ఞాసస్వ । తద్బ్రహ్మేతి ।
 స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్తా ॥ ౧॥ ఇతి ప్రథమోఽనువాకః ॥

పంచుకోశాన్తఃస్థితబ్రహ్మనిరూపణమ్

అన్నం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । అన్నార్ధ్యేవ ఖల్విమాని
 భూతాని జాయన్తే । అన్నేన జాతాని జీవన్తి ।
 అన్నం ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తితి । తద్విజ్ఞాయ ।
 పునరేవ వరుణం పితరముపససార ।
 అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తః హోవాచ ।

తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి ।
స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్యా ॥ ౧॥ ఇతి ద్వితీయోఽనువాకః ॥

ప్రాణో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । ప్రాణాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని
భూతాని జాయన్తే । ప్రాణేన జాతాని జీవన్తి ।
ప్రాణం ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తితి । తద్విజ్ఞాయ ।
పునరేవ వరుణం పితరముపససార ।

అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తః హోవాచ ।
తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి ।
స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్యా ॥ ౧॥ ఇతి తృతీయోఽనువాకః ॥

మనో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । మనసో హ్యేవ ఖల్విమాని
భూతాని జాయన్తే । మనసా జాతాని జీవన్తి ।
మనః ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తితి । తద్విజ్ఞాయ ।
పునరేవ వరుణం పితరముపససార ।

అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తః హోవాచ ।
తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి ।
స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్యా ॥ ౧॥ ఇతి చతుర్థోఽనువాకః ॥

విజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । విజ్ఞానాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని
భూతాని జాయన్తే । విజ్ఞానేన జాతాని జీవన్తి ।
విజ్ఞానం ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తితి । తద్విజ్ఞాయ ।
పునరేవ వరుణం పితరముపససార ।

అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తః హోవాచ ।
తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి ।
స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్యా ॥ ౧॥ ఇతి పంచమోఽనువాకః ॥

ఆనన్దో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । ఆనన్దాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని
భూతాని జాయన్తే । ఆనన్దేన జాతాని జీవన్తి ।
ఆనన్దం ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తితి ।

సైషా భార్గవీ వారుణీ విద్యా । పరమే వ్యోమన్ప్రతిష్ఠితా ।
స య ఏవం వేద ప్రతితిష్ఠతి । అన్నవానన్నాదో భవతి ।
మహాన్భవతి ప్రజయా పతుభిర్భూహ్మవర్చసేన ।
మహాన్ కీర్త్యా ॥ ౧॥ ఇతి షష్ఠోఽనువాకః ॥

అన్నబ్రహ్మోపాసనమ్

అన్నం న నిన్ద్యాత్ | తద్యోతమ్ | ప్రాణో వా అన్నమ్ |
 శరీరమన్నాదమ్ | ప్రాణే శరీరం ప్రతిష్ఠితమ్ |
 శరీరే ప్రాణః ప్రతిష్ఠితః | తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితమ్ |
 స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి |
 అన్నవానన్నాదో భవతి | మహాస్ఫవతి ప్రజయా
 పశుభిర్భ్రూహ్మవర్చసేన | మహాన్ కీర్త్యా || ౧ ||

ఇతి సప్తమోఽనువాకః ||

అన్నం న పరిచక్షీత | తద్యోతమ్ | ఆపో వా అన్నమ్ |
 జ్యోతిరన్నాదమ్ | అప్పు జ్యోతిః ప్రతిష్ఠితమ్ |
 జ్యోతిష్యాపః ప్రతిష్ఠితాః | తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితమ్ |
 స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి |
 అన్నవానన్నాదో భవతి | మహాస్ఫవతి ప్రజయా
 పశుభిర్భ్రూహ్మవర్చసేన | మహాన్ కీర్త్యా || ౧ ||

ఇత్యష్టమోఽనువాకః ||

అన్నం బహు కురీప్వత | తద్యోతమ్ | పృథివీ వా అన్నమ్ |
 ఆకాశోఽన్నాదః | పృథివ్యామాకాశః ప్రతిష్ఠితః |
 ఆకాశే పృథివీ ప్రతిష్ఠితా |
 తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితమ్ |
 స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి |
 అన్నవానన్నాదో భవతి | మహాస్ఫవతి ప్రజయా
 పశుభిర్భ్రూహ్మవర్చసేన | మహాన్ కీర్త్యా || ౧ ||

ఇతి నవమోఽనువాకః ||

సదాచారప్రదర్శనమ్ | బ్రహ్మోనన్దానుభవః
 న కఞ్చన వసతౌ ప్రత్యాచక్షీత | తద్యోతమ్ |
 తస్మాద్భ్యయా కయా చ విధయా బహ్వాన్నం ప్రాప్నుయాత్ |
 ఆరాధ్యస్మా అన్నమిత్యాచక్షతే |
 ఏతద్వై ముఖతోఽన్నఽరాధమ్ |
 ముఖతోఽస్మా అన్నఽరాధ్యతే |
 ఏతద్వై మధ్యతోఽన్నఽరాధమ్ |

మధ్యతోఽస్మా అన్నఽ రాధ్యతే ।
 ఏదద్వా అస్తతోఽన్నఽ రాధ్యమ్ ।
 అస్తతోఽస్మా అన్న రాధ్యతే ॥ ౧॥

య ఏవం వేద । క్షేమ ఇతి వాచి । యోగక్షేమ ఇతి ప్రాణాపానయోః ।
 కర్మేతి హస్తయోః । గతిరితి పాదయోః । విముక్తిరితి పాయా ।
 ఇతి మానుషీః సమాజ్ఞాః । అథ దైవీః । తృప్తిరితి వృష్టౌ ।
 బలమితి విద్యుతి ॥ ౨॥

యశ ఇతి పశుషు । జ్యోతిరితి నక్షత్రేషు ।
 ప్రజాతిరమృతమానన్త ఇత్యువస్థే । సర్వమిత్యాకాశే ।
 తత్ప్రోతిష్ఠేత్యుపాసీత । ప్రతిష్ఠావాన్ భవతి ।
 తన్మహ ఇత్యుపాసీత । మహాస్థవతి । తన్మన ఇత్యుపాసీత ।
 మానవాస్థవతి ॥ ౩॥

తన్నమ ఇత్యుపాసీత । నమ్యన్తేఽస్మై కామాః ।
 తద్బ్రోహ్మేత్యుపాసీత । బ్రహ్మవాస్థవతి ।
 తద్బ్రోహ్మణః పరిమర ఇత్యుపాసీత ।
 పర్యేణం మ్రియన్తే ద్విషన్తః సపత్నాః ।
 పరి యేఽప్రియా భ్రాతృవ్యాః ।
 స యశ్చాయం పురుషే । యశ్చాసావాదిత్యే । స ఏకః ॥ ౪॥

స య ఏవంవిత్ । అస్మాల్లోకాత్ప్రోత్య ।
 ఏతమన్నమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ।
 ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ।
 ఏతం మనోమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ।
 ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ।
 ఏతమానన్తమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ।
 ఇమాల్లోకన్కామాన్నీ కామరూప్యనుసంశ్చరన్ ।
 ఏతత్ సామ గాయన్నాస్తే । హో ౩ వు హో ౩ వు హో ౩ వు ॥ ౫॥

అహమన్నమహమన్నమహమన్నమ్ ।
 అహమన్నాదోఽహమన్నాదోఽహమన్నాదః ।
 అహఽశ్లోకకృదహఽశ్లోకకృదహఽశ్లోకకృత్ ।
 అహమస్మి ప్రథమజా ఋతా౩స్య ।

పూర్వం దేవేభ్యోఽమృతస్య నాకభాఇ ।
యో మా దదాతి స ఇదేవ మాకాఽవాః ।
అహమన్నమన్నమదస్తమాకమ్ ।
అహం విశ్వం భువనమభ్యభవాకమ్ ।
సువర్న జ్యోతీః । య ఏవం వేద । ఇత్యుపనిషత్ ॥ ౬ ॥
ఇతి దశమోఽనువాకః ॥

॥ ఇతి భృగువల్లీ సమాప్తా ॥

ఓం సహ నావవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై ।
తేజస్వి నావధీతమస్తు మా విద్విషావహై ।

॥ ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

॥ హరిః ఓం ॥

Encoded by Kartik, Avinash Sathaye sohum at ms.uky.edu

Proofread by Kartik, Avinash, John Manetta, NA

Taittiriya Upanishad

pdf was typeset on December 17, 2022

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

